

YAŞLI SORUNLARI ARAŞTIRMA DERGİSİ (YSAD)
Elderly Issues Research Journal (EIRJ)
18(2), 107-119, (2025)
ISSN 1308-5816
<http://dergipark.gov.tr/yasad>
DOI: 10.46414/yasad.1781883

ARAŞTIRMA MAKALE

Kültürel Gerontoloji: Başarılı Yaşlanmanın Kuramsal Okuması

Ahmed Hamza ALPAY¹

Bayburt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yaşlı Bakımı Programı, Bayburt - Türkiye
<https://orcid.org/0000-0002-8781-6939>

ÖZET

Kültürel gerontoloji, yaşlanmayı kültürel temsiller, imgeler, anlatılar ve söylemler aracılığıyla inceleyen disiplinlerarası bir alan olarak öne çıkmaktadır. Başarılı yaşlanma, bireylerin yaşlılık döneminde fiziksel sağlık, bilişsel yeterlilik, toplumsal katılım ve bağımsızlık gibi ölçütlere göre değerlendirildiği normatif bir yaşlanma idealidir. Bu çalışma, yaşlılık ve yaşlanma olgusunu kültürel bir çerçevede ele alarak, başarılı yaşlanma kavramını kuramsal düzeyde yeniden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, üç temel başlık etrafında yapılandırılmıştır: Yaşlılık ve yaşlanma kavramının kültürel bağlamı, kültürel gerontolojinin yaşlanmaya dair anlamı nasıl dönüştürdüğü ve son olarak başarılı yaşlanma söyleminin kültürel bir yeniden okuması. Bu doğrultuda çalışmanın temel amacı, yaşlanmanın biyolojik ya da sosyolojik bir süreç olmadığını; kültürel temsiller, normlar ve ideolojik çerçeveler aracılığıyla inşa edilen bir olgu olduğunu ortaya koymaktır. Araştırmanın kapsamı, kültürel gerontoloji kuramları ile sınırlı tutulmuş, başarılı yaşlanma söylemi bu kuramsal okuma çerçevesinde eleştirel biçimde değerlendirilmiştir. Yöntem olarak nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Kuramsal literatür taraması ve kültürel temsil biçimlerinin çözümlemesine dayanan bu çalışma, ampirik verilere dayalı olmaması nedeniyle yaşlı bireylerin doğrudan deneyimlerini içermemektedir. Bu durum, çalışmanın en önemli sınırlılıklarından biridir. Ayrıca kavramsal odaklı yaklaşım, kuramsal çıkarımların genellebilirliğini sınırlamaktadır. Çalışmanın analizlerinde, başarılı yaşlanma idealinin, yaşlı bedeni gençlik imgesi üzerinden tanımlayarak yaşlılık deneyimini homojenleştirdiği tespit edilmiştir. Çalışmanın özgünlüğü, başarılı yaşlanma kavramına yönelik kültürel eleştiriye merkezine alması ve bu kavramın normatif varsayımlarını sorgulamasındadır.

MAKALE GEÇMİŞİ

Geliş 12 Ekim 2025
Kabul 26 Aralık 2025

ANAHTAR KELİMELER

Başarılı Yaşlanma
Kuramsal Okuma
Kültürel Bağlam
Kültürel Gerontoloji
Kültürel Yeniden Okuma

Cultural Gerontology: A Theoretical Interpretation of Successful Aging

ABSTRACT

Cultural gerontology stands out as an interdisciplinary field that examines aging through cultural representations, images, narratives and discourses. Successful aging is a normative ideal of aging in which individuals are evaluated according to criteria such as physical health, cognitive competence, social participation and independence during old age. This study aims to re-evaluate the concept of successful aging at a theoretical level by addressing the phenomenon of old age and aging within a cultural framework. The study is structured around three main themes: the cultural context of the concepts of old age and aging, how cultural gerontology transforms the meaning of aging, and finally, a cultural re-reading of the discourse of successful aging. In this context, the primary aim of the study is to demonstrate that aging is not merely a biological or sociological process, but rather a phenomenon constructed through cultural representations, norms, and ideological frameworks. The scope of the study was limited to cultural gerontology theories, and the discourse of successful aging was critically evaluated within this theoretical framework. A qualitative research approach was adopted, and content analysis was used as the method. This study, which is based on a review of the theoretical literature and an analysis of cultural representations, does not include the direct experiences of older individuals because it is not based on empirical data. This is one of the most significant limitations of the study. Moreover, the conceptual approach limits the generalizability of the theoretical inferences. The study's analyses reveal that the ideal of successful aging homogenises the experience of aging by defining the elderly body through the image of youth. The originality of the study lies in its focus on cultural criticism of the concept of successful aging and its questioning of the normative assumptions underlying this concept.

ARTICLE HISTORY

Received 12 Oct 2025
Accepted 26 Dec 2025

KEYWORDS

Successful Aging
Theoretical Interpretation
Cultural Context
Cultural Gerontology
Cultural Reinterpretation

¹ Sorumlu Yazar e-mail: ahmedhamza0606@outlook.com

Makalenin Kaynak Olarak Gösterimi (Cite): Alpay, A. H. (2025). Kültürel gerontoloji: Başarılı yaşlanmanın kuramsal okuması. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD) / Elderly Issues Research Journal (EIRJ)*, 18(2), 107-119.

1. GİRİŞ

Yaşlanma, insan yaşam döngüsünün doğal bir parçası olmakla birlikte, bu süreç biyolojik bir olgu olduğu kadar; kültürel ve toplumsal bir fenomen olarak da değerlendirilmelidir. Geleneksel olarak yaşlanma, tıbbi ve sosyolojik açıdan incelenmiş, daha çok bireyin fizyolojik ve sosyal değişimleri üzerinde durulmuştur. Ancak son yıllarda, kültürel gerontoloji gibi disiplinler, yaşlanmanın anlamını kültürel temsiller, normlar, imgeler ve söylemler bağlamında yeniden düşünmeye başlamıştır. Bu yaklaşım, yaşlılık deneyimini bireysel veya toplumsal bir süreç, kültürel yapılar içinde şekillenen ve anlam bulan dinamik bir olgu olarak ele almaktadır. Kültürel gerontoloji, yaşlanmanın farklı kültürlerde ve bağlamlarda nasıl yorumlandığını, yaşlı bireylerin kimliklerinin ve deneyimlerinin bu yorumlar doğrultusunda nasıl şekillendiğini araştırır. Bu disiplin, yaşlanmaya dair hâkim söylemleri sorgulamakta, özellikle başarılı yaşlanma gibi normatif kavramların ardındaki ideolojik çerçeveleri ortaya koymaktadır. Başarılı yaşlanma kavramı, genellikle bireyin fiziksel sağlık, bilişsel işlevsellik, toplumsal katılım ve bağımsızlık gibi kriterlere göre değerlendirildiği bir ideal olarak ortaya konmuştur. Ancak bu ideal, yaşlanma deneyimlerinin çeşitliliğini göz ardı eden ve yaşlılık sürecini homojenleştiren bir perspektif sunmaktadır. Özellikle başarılı yaşlanma kavramının kültürel ve ideolojik temellerine ışık tutarak, bu kavramın eleştirel bir yeniden değerlendirmesine katkı sağlamaktadır. Böylece, yaşlanmanın kültürel boşluklarının daha derinlemesine anlaşılmasına ve yaşlılık deneyimlerinin normatif kalıpların ötesinde yorumlanmasına olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın temel amacı, yaşlılık ve yaşlanma kavramlarını kültürel bağlamda kuramsal olarak yeniden okumak, kültürel gerontolojinin sunduğu perspektifi kullanarak başarılı yaşlanma söyleminin kültürel özelliklerini irdelemektir. Bu çalışma, başarılı yaşlanma kavramını kuramsal bir çerçevede ele almakta; yaşlanma süreçlerinin kültürel temsillerle nasıl şekillendiğini, bu temsillerin bireylerin yaşlılık deneyimlerine etkilerini ve başarılı yaşlanmanın normatif boyutlarını tartışmaktadır. Böylece, yaşlanmanın biyolojik ve sosyal yönlerinin yanı sıra kültürel dinamiklerinin de anlaşılması hedeflenmektedir. Bu yaklaşım, yaşlılık deneyiminin çok yönlü ve çoğulcu doğasını kavramak açısından önemli bir katkı sunacaktır.

2. YÖNTEM

Bu çalışma, yaşlılık ve yaşlanma olgusunu kültürel bir bağlamda ele alarak, başarılı yaşlanma söyleminin kültürel temsiller ve normatif yapılar aracılığıyla nasıl yeniden üretildiğini kuramsal düzeyde incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma problemi, yaşlanmanın biyolojik ve sosyolojik bir süreç olarak değil; kültürel anlamda inşa edilen, temsiller ve söylemler aracılığıyla şekillenen bir olgu olup olmadığını sorgulamaktadır. Bu doğrultuda, çalışmada üç temel araştırma sorusuna odaklanılmıştır: (1) Yaşlılık ve yaşlanma kavramları kültürel söylemler içinde nasıl anlamlandırılmakta ve temsiller aracılığıyla nasıl inşa edilmektedir? sorusu, yaşlılık olgusunun kültürel bağlamda ele alınmasını amaçlayan bir yaklaşımla irdelenmiştir. (2) Kültürel gerontoloji, yaşlanma olgusuna nasıl bir kuramsal çerçeve sunmakta ve bu çerçeve yaşlanma deneyimini nasıl yeniden yorumlamaktadır? sorusu üzerinden, kültürel gerontolojinin yaşlanmayı nasıl yeniden anlamlandırdığı incelenmiştir. (3) Başarılı yaşlanma söylemi, kültürel bağlamda hangi normatif anlamları taşımakta ve bu söylem yaşlılık deneyimini nasıl biçimlendirmektedir? sorusuyla başarılı yaşlanma idealinin kültürel olarak nasıl inşa edildiği tartışılmıştır. Çalışma, kuramsal bir araştırma olup, nitel araştırma yaklaşımı temelinde yapılandırılmıştır. Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılarak yaşlanma olgusuna ilişkin kuramsal literatür, kültürel gerontoloji alanındaki temel kaynaklar ve kavramsal tartışmalar sistematik biçimde incelenmiştir. Yaşlılık ve yaşlanma ile ilgili kültürel temsiller, normatif söylemler, yaşlı bedenin sunumu ve başarılı yaşlanma ideali çerçevesinde geliştirilen kuramsal yaklaşımlar analiz edilmiştir. Bu yönüyle çalışma, ampirik veriler yerine kuramsal metinler üzerinden ilerlemekte; yaşlanmanın kültürel anlam dünyasına ilişkin eleştirel bir çözümleme sunmayı hedeflemektedir.

3. YAŞLILIK VE YAŞLANMA KAVRAMININ KÜLTÜREL BAĞLAMI

Yaşlanma nedir? Bu temel ve bir o kadar karmaşık soru, çeşitli disiplinlerdeki uzmanlar tarafından farklı perspektiflerden ele alınmakta ve çeşitli biçimlerde yanıtlanmaktadır. Genellikle yaşlanma süreci, bireyin doğum tarihine bağlı olarak ölçülen kronolojik bir olgu olarak değerlendirilir. Geleneksel olarak birçok politika ve sosyal düzenleme, birey belirli bir yaşa -örneğin 65 yaş- ulaştığında doğrudan "yaşlı" kategorisine dâhil edilmesini benimsemiştir. Bu yaklaşım, kronolojik yaşı esas alarak yaşlanmayı salt bir

zaman meselesi kılar; oysa bu, bireyin yaşam boyu edindiği toplumsal roller, statüler ve destek mekanizmaları gibi sosyal ve kültürel dinamikleri göz ardı etme eğilimindedir (Turrock, 1981). Kurumsal ve demografik tanımlara bakıldığında da *"yaşlılık eşiği"* sabit değildir: OECD ülkelerinde *"yaşlı nüfus / yaşlı kişi"* göstergesinde genellikle 65 yaş ve üzeri bireyler referans alınmaktadır. Diğer taraftan, bazı uluslararası sağlık ve sosyal politika belgelerinde - özellikle DSÖ ve ilgili raporlarda- 60 yaş ve üzeri bireyler *"yaşlı / elderly"* kategorisine dâhil edilebilmektedir. Bunlara rağmen bu yaş eşikleri de yaşlılık kavramının sabit ve evrensel olduğunu göstermez. Çünkü toplumdan topluma -örneğin Afrika, Asya ya da Avrupa bağlamlarında- yaşlılıkla ilgili algılar, kronolojik yaş değil; bireyin toplumsal konumu, ekonomik durumu, fiziksel işlevselliği, toplumsal katılımı gibi çeşitli kriterlere bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Kültürlerde *"yaşlılık"*, torun sahibi olmak veya çalışma gücünden çekilmiş olmayı; fiziksel işlevsellikte azalma veya toplumsal statü değişikliğini ifade edebilir. Bu yüzden yaşlanma nüfusun yaş ortalamasının artışı değil; toplumsal ve kültürel bağlamdaki dönüşümlerin bir göstergesi olarak düşünülmelidir. Günümüzde nüfusun yaşlanması, OECD ülkelerinde çalışma çağındaki nüfusa kıyasla 65+ nüfus oranının sürekli artmasıyla somutlaşıyor: Örneğin OECD ortalamasında, 1994'te çalışma çağındaki 100 kişiye karşılık yaklaşık 21 yaşlı düşerken; 2024'te bu oran ~33'e yükselmiştir; ve bu oranın önümüzdeki 30 yıl içinde ~55'e çıkması beklenmektedir. Bu demografik dönüşüm, yaşlılık deneyimlerini şekillendiren sosyal, kültürel ve politik faktörlerin önemini artırmaktadır. Böylece yaşlılık; emeklilik, pasiflik veya bakım gereksinimi gibi biyolojik ya da kronolojik göstergelerle değil; aktif yaşlanma, toplumsal katılım, üretkenlik ve sosyal kimlik gibi unsurlarla birlikte düşünülmektedir (Mansvelt, 2008).

Bununla birlikte, yaşlanmanın sağlıkla ilişkili yönleri, çok yönlü bir toplumsal mesele olarak önemini korumaktadır. Teknolojik ve tıbbi gelişmeler yaşam süresini uzatmış olsa da ileri yaş döneminde kronik hastalıklarla yaşama olasılığı artmakta ve bu durum bireylerin sağlık hizmetlerine olan ihtiyacını çeşitlendirmektedir. Sağlık hizmetlerine erişim, bakımın sürekliliği, koruyucu sağlık uygulamalarının niteliği ve uzun süreli bakım politikaları, yaşlı bireylerin yaşam kalitesini belirleyen temel unsurlar hâline gelmektedir. Bu bağlamda ilaç kullanımı bu geniş çerçevenin bir unsurudur; reçetesiz veya denetimsiz

ilaç kullanımının bazı riskler barındırdığı bilinse de esas mesele, yaşlanma sürecinin sağlık sistemlerinin örgütlenişi ve sunulan hizmetlerin kapsamıyla yakından ilişkili olmasıdır. Dolayısıyla yaşlanma, fiziksel bir süreçten öte, sağlık politikaları ve bakım altyapısıyla şekillenen toplumsal bir olgu olarak değerlendirilmelidir (Van Natta, 2018). Yaşlanma, tüm insanlar için kaçınılmaz bir süreç olmakla birlikte, bireyden bireye büyük farklılıklar gösterir. Bu farklılıklar biyolojik olduğu kadar sosyal ve kültürel bağlamdan da kaynaklanmaktadır. Bireylerin yaşlanma deneyimleri; içinde bulundukları toplumun normları, toplumsal roller ve kültürel değerler tarafından şekillenir. Örneğin bazı toplumlarda ileri yaş, bilgeliğin ve statünün göstergesi olarak kabul edilirken; bazı toplumlarda fiziksel işlevsellik veya ekonomik üretkenlik ön planda tutulabilir. Biyolojik süreçler -hücrel değişimler ve organ fonksiyonlarındaki azalmalar gibi- bu deneyimleri etkileyebilir, ancak yaşlanmanın temel belirleyicisi kronolojik yaş, bireyin toplumsal ve kültürel konumudur. Ayrıca genetik özellikler, beslenme, yaşam çevresi, sağlık hizmetlerine erişim ve fiziksel aktivite gibi faktörler, yaşlanma sürecini hem biyolojik hem de kültürel açıdan şekillendirmektedir (Ogle, 2023).

Diğer taraftan, yaşlanmanın dışa vurumu çoğu zaman bedensel değişimlerle ilişkilendirilir. Kırışıklıklar ve yüz görünümündeki farklılıklar, yaşlanmanın ilk akla gelen görsel göstergelerindendir. Bu bağlamda yaşlanma, içsel ve dışsal olmak üzere iki temel düzeyde ele alınabilir. İçsel yaşlanma, hormonlara ve cilt hücrelerinin doğal kronolojik sürecine bağlı olarak gelişirken; dışsal yaşlanma, sigara kullanımı, çevresel faktörler ve yaşam tarzı gibi etkenlerin birikimli sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Stout & Birch-Machin, 2019). Bu fiziksel ve bilişsel değişimler, biyolojik süreçlerin izdüşümü olmakla kalmaz; bireylerin toplumsal konumlarını, öznel yaşlılık deneyimlerini ve kendilik algılarını biçimlendiren kültürel anlamlandırma pratiklerine de zemin oluşturur. Türkçe kullanımda *"yaşlı"* nitelemesinin zaman zaman olumsuz çağrışımlar içermesi, birçok bireyin kendini tanımlarken daha nötr ve öznel deneyimi önceleyen *"yaş almış"* ya da *"ileri yaşta"* gibi ifadeleri tercih etmesine yol açmaktadır. Bu eğilim, Thompson'ın (2021) İngilizce literatürde tartıştığı ve toplumsal anlamda hiyerarşik, hatta kimi bağlamlarda damgalayıcı bir içeriğe sahip *"elderly"* kavramına yönelik eleştirilerle de kavramsal düzeyde örtüşmektedir.

Tüm bu fiziksel ve bilişsel dönüşümler ışığında, yaşlanan bireyler sağlıklarını, yaşam tercihlerini ve kişisel planlamalarını yeniden değerlendirme ihtiyacı duyarlar. Kimi zaman yaşam tarzlarında değişiklik yaparlar, kimi zamansa özel hayatlarını yeniden yapılandırır. Ancak yaşa bağlı bu düzenlemeler, bireysel ya da özel alanla sınırlı değildir; aksine, bu tercihler sosyal, politik ve kültürel bağlamlara gömülüdür. Yaşlanma deneyimi, hem toplumsal normlarla biçimlenir hem de devlet kurumlarının uygulamaları tarafından yönlendirilir. Örneğin, emekliliğe geçiş kişisel bir karar değil; iş hukuku, sosyal güvenlik düzenlemeleri ve emeklilik politikaları gibi kurumsal yapıların da belirleyici olduğu bir süreçtir. Yaşlı bireylerin günlük yaşamlarındaki seçenekler; ekonomik olanaklar, sosyal ağlara erişim, toplumsal destek sistemlerinin varlığı ve kamu altyapısının kalitesiyle de doğrudan ilişkilidir. Bu kurumsal ve toplumsal belirlemelerin iç içe geçtiği bağlamda, yaşlanmaya dair ideallerin ve *'başarılı yaşlanma'*ya ilişkin imgelerin nasıl üretildiği sorusu önem kazanmaktadır.

Bu noktada, *"başarılı yaşlanma"*ya ilişkin imgeler ve ideal bir yaşam süresine yönelik arzular bireysel tercihler kadar toplumsal olarak inşa edilen süreçlerin ürünüdür. Bu imgeler egemen değer yargıları, sağlık sistemlerinin sunduğu olanaklar ve bireylerin toplumsal eşitsizlikler içindeki konumlarıyla birlikte şekillenmektedir. Bu nedenle yaş ve yaşlanma biyolojik ya da yalnızca psikolojik bir olgu olarak değil, kültürel ve sosyolojik bir kategori olarak ele alınmalıdır (Lang, Lessenich & Rothermund, 2024). Demografik veriler, yaşlanmanın bireysel bir gerçekliğin ötesine geçerek küresel ölçekte toplumsal dönüşümlerin temel belirleyicilerinden biri hâline geldiğini göstermektedir. Nitekim yapılan projeksiyonlara göre, 2040 yılına kadar 65 yaş ve üzeri nüfusun dünya genelinde toplam nüfusun yaklaşık %14'ünü oluşturacağı öngörülmektedir. Bu oran geçmiş dönemlerle karşılaştırıldığında dikkat çekici bir artışa işaret etmekte, özellikle gelişmiş ülkelerde yaşlanma sürecinin daha belirgin biçimde yaşandığı görülmektedir (Antoniou & Theodoritsi, 2016). Yaş ortalamasının yükselmesi, yaşlanmaya ilişkin toplumsal algı ve beklentilerde de önemli değişimlere yol açmaktadır. Uzun yaşamak tek başına yeterli bir ölçüt olarak görülmemekte; yaşlılık döneminin nasıl deneyimlendiği, bireylerin ne ölçüde bağımsız, sağlıklı ve toplumsal olarak aktif kaldıkları daha fazla önem kazanmaktadır. Bu yaklaşım, yaşlanmayı bir *"kayıp dönemi"* olarak değerlendiren bakış açısından uzaklaşarak, yaşlılığı

fırsatlar barındıran bir yaşam evresi olarak yeniden tanımlamayı gerekli kılmaktadır. Bu çerçevede başarılı yaşlanma kavramı öne çıkmaktadır. Başarılı yaşlanmaya yönelik kavramsal modeller, yaşlılık sürecinin olumlu boyutlarına odaklanarak fiziksel sağlık, zihinsel bütünlük, toplumsal katılım ve yaşam doyumu gibi unsurları merkeze almaktadır. Bununla birlikte, bu modellerin işlevsel olabilmesi için yaşlanma sürecinde karşılaşılan zorlukların doğru biçimde tanımlanması ve bu zorlukların ortaya çıktığı sosyal bağlamın dikkate alınması gerekmektedir. Yaşlanmanın yalnızca bireysel bir süreç olmadığı, derin toplumsal ve kültürel boyutlar taşıdığı bu noktada daha belirgin hâle gelmektedir. Bu nedenle yaşlılık ve yaşlanma sürecine yönelik politika ve sosyal programların, bireysel ihtiyaçların yanı sıra kültürel çeşitliliğe ve toplumsal eşitsizliklere duyarlı biçimde tasarlanması önem taşımaktadır. Yaşlanma süreçlerini daha sağlıklı, aktif ve anlamlı kılmak, ancak bu sürecin karmaşık doğasını gözetken bütüncül bir yaklaşımla mümkün olabilir. Kültürel, ekonomik ve politik bağlamlardan bağımsız yapılan yaşlanma değerlendirmeleri ise kaçınılmaz olarak eksik ve yüzeysel kalacaktır (Holley, Kelly, Deichert, Juanes & Wolf, 2018).

Yaşlılık, özellikle yüksek refah düzeyine sahip toplumlarda, nüfusun önemli bir kısmı tarafından deneyimlenen bir yaşam evresidir. Bu evrede bireyler, toplumsal normlar, kültürel değerler ve sosyal roller çerçevesinde kendi yaşlılık deneyimlerini biçimlendirir; dolayısıyla yaşlanma, biyolojik süreçlerin ötesinde, kültürel ve sosyal etkileşimlerle şekillenen bir süreçtir. Bu deneyim, bireysel tercihler yanında toplumsal normlar, kültürel değer yargıları ve medya söylemleri gibi temsili araçlardan etkilenmektedir. Emeklilik kararlarının zamanı, emeklilik sonrası yaşamın nasıl kurgulanacağı, hatta yaşlılıkta *"başarılı"* bir yaşamın nasıl olması gerektiğine ilişkin yaygın düşünceler; yaşlanmanın bireysel bir deneyimden çok, kültürel olarak çerçevelenmiş bir gerçeklik olduğunu göstermektedir. Yaşlılık temsilleri, toplumsal söylemler içinde belirli normlarla yapılandırılır. Bireylerin *"hangi yaşta olmak istedikleri"* ya da *"yaşlanmayı nasıl deneyimledikleri"* gibi sorular, kültürel olarak üretilmiş yaş imgeleriyle doğrudan ilişkilidir. Gerontolojik açıdan yaşlanma, yaşam boyunca biriken değişimlerin sonucu olsa da bu süreç aynı zamanda kültürel olarak şekillenen anlamlar bütünüdür.

4. KÜLTÜREL GERONTOLOJİ: YAŞLANMANIN ANLAMINI YENİDEN DÜŞÜNMEK

Gerontoloji, yaşlanma olgusunu biyolojik, psikolojik, toplumsal ve kültürel açılardan inceleyen; disiplinler arası yöntem ve kuramsal yaklaşımlar üzerine inşa edilmiş bir bilim alanıdır. Bu çerçeveden hareketle gerontoloji, bireylerin orta yaştan yaşlılık dönemine uzanan geçiş süreçlerini; biyolojik değişimlerden psikososyal uyum dinamiklerine ve kültürel anlamlandırma pratiklerine kadar geniş bir düzlemde analiz eder. Böylece yaşlanma deneyimini hem kişisel yaşam döngüsü içinde hem de toplumsal yapılar ve kültürel normlarla etkileşim hâlinde kavramayı amaçlar. Bu analiz yaklaşımı, gerontolojinin bireysel geçiş süreçlerini olduğu kadar yaşlanmanın toplumsal ve yapısal etkilerini de kapsamlı biçimde incelemesini mümkün kılar. Bu kapsamda gerontoloji, bireylerde gözlemlenen fiziksel ve zihinsel değişikliklere odaklanmakla kalmaz; yaşlanmanın sosyal ilişkiler, toplumsal roller, ekonomik koşullar ve politik yapılar üzerindeki etkilerini de araştırır.

Kültürel gerontoloji literatürü, yaşlanma deneyimlerinin toplumsal temsiller ve normatif söylemler aracılığıyla biçimlendiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, yaşlılığın kültürel bağlamdan bağımsız düşünülemeyeceği; yaş, cinsiyet ve toplumsal yapıların yaşlanma deneyimini doğrudan etkilediği farklı kuramsal yaklaşımlar tarafından vurgulanmaktadır (Baars, 2012; Calasanti & Slevin, 2001). Başarılı yaşlanma kavramının normatif ve kültürel olarak kodlanmış bir ideal olduğu ve bu idealin yaşlı bireylerin çok sesli deneyimlerini görünmez kılma potansiyeli taşıdığı da eleştirel biçimde tartışılmaktadır (Katz, 2000). Ayrıca yaşlanmanın sosyal, kültürel ve biyolojik boyutlarının birlikte ele alınması, toplumsal politikaların ve uygulamaların yaşlılık deneyimini nasıl biçimlendirdiğini anlamak açısından önem taşımaktadır (Higgs & Gilleard, 2015). Bu çalışmalar, yaşlanma sürecinin homojen bir deneyim olarak ele alınamayacağını ve kültürel duyarlılığın yaşlanma araştırmaları açısından temel bir gereklilik olduğunu göstermektedir.

Yaşlı bireylerin ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılması, yaşam kalitesinin artırılması ve bu ihtiyaçlara uygun sosyal politikaların geliştirilmesi, genellikle gerontolojinin odaklandığı alanlar olarak kabul edilir. Bununla birlikte, yaşlı bireylerin gereksinimlerini anlamaya yönelik bu odaklanma, bireysel ve toplumsal düzeyle sınırlı kalmayan daha geniş bir bakış açısına ihtiyaç olduğunu

da ortaya koymaktadır. Yaşlanmanın biyolojik veya medikal açıdan ele alınmasının yetersizliği, araştırmacıları yaşlanmanın anlamını bireyin içinde bulunduğu kültürel bağlam çerçevesinde yeniden değerlendirmeye yöneltmiştir. Bu noktada ortaya çıkan kültürel gerontoloji, yaşlanma sürecine yönelik daha kapsamlı ve eleştirel bir yaklaşım sunmaktadır. Kültürel gerontoloji, yaşlanma deneyimini bedensel bir çözülme ya da işlev kaybı olarak değil; toplumsal normlar, kültürel değerler, semboller, temsil biçimleri ve anlam üretim süreçleriyle şekillenen bir olgu olarak görür. Bu yaklaşım, yaşlılıkla ilgili varsayımları sorgular, bireylerin yaşlılıkla kurduğu ilişkiyi kültürel kodlar üzerinden analiz eder ve yaşlanmaya dair daha olumlu, kapsayıcı anlatıların inşasını destekler (Andrews, 2009). Dolayısıyla yaşlanma süreci, kültürel yapı ve onun çeşitli unsurlarının bireylerin yaşlanma deneyimlerini nasıl şekillendirdiğini incelemek açısından kültürel gerontolojiye önemli bir araştırma alanı sunmaktadır. Kültürel gerontoloji, bu etkileri ortaya koyarak hem yaşlı bireylerin toplumsal konumunu güçlendirmeyi hem de daha yaşlı dostu toplumların inşasına katkı sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca kültürel gerontoloji, yaşlanma sürecine dair var olan kalıpyargılarla yüzleşmeyi ve bu kalıpyargıların dönüştürülmesini de hedeflemektedir. Yaşlılık sıklıkla yalnızlık, hastalık veya üretkenliğin sonu gibi olumsuz biçimlerde algılansa da kültürel gerontoloji sınırlı yaklaşımlara eleştirel bir bakış sunar. Yaşlı bireylerin bilgi birikimi, yaşam deneyimi, toplumsal katkıları ve kültürel rolü bu disiplinin ilgisini çeken temel alanlardan biridir. Bu nedenle yaşlanmaya yönelik daha dengeli, insan merkezli ve anlam odaklı yaklaşımların geliştirilmesi, kültürel gerontolojinin katkısıyla mümkün hâle gelmektedir. Son olarak, kültürel gerontoloji yaşlanma ile ilgili toplumsal politikaların geliştirilmesinde de etkili bir teorik ve pratik zemin sunar. Yaşlanmayı etkileyen temel değişkenlerin tanımlanması, hem politika yapıcılar hem de yaşlı bireylerin kendileri için daha etkili stratejilerin oluşturulmasına olanak tanır. Bu stratejiler sağlık sistemlerini, barınma, bakım, eğitim, dijital katılım ve kültürel temsil gibi pek çok alanı kapsamalıdır. Bu nedenle kültürel gerontoloji, yaşlılık çalışmalarına daha bütüncül bir bakış kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda toplumsal yaşlanmanın daha adil, sürdürülebilir ve anlamlı yollarla yönetilmesine de katkı sağlar (Lindez-Macarro, Gallego-Losada, Montero-Navarro & Rodríguez-Sánchez, 2025).

Bu kapsamlı toplumsal ve kültürel perspektif, bireylerin kendi yaşamlarını yönetme kapasitelerini ve günlük işlevselliklerini anlamada psikolojik kavramlar olan öz yeterlik gibi ölçütlerin önemini de ortaya koymaktadır. Yaşlanma stratejilerinde öz yeterlik, bireyin yaşamını organize etme ve günlük görevlerini yerine getirme konusundaki algılanan yeteneği olarak tanımlanır. Bu kavram, Bandura'nın Sosyal Öğrenme Teorisi'nden esinlenmiş olup, yaşlı bireylerin kendi yeteneklerine ilişkin algıları, kültürel bağlamda karşılaştıkları zorluklarla başa çıkma kapasitelerini anlamada önemli bir gösterge olarak kabul edilir. Böylece öz yeterlik, psikolojik bir kavram olmanın ötesinde, yaşlı bireyin toplumsal ve kültürel ortam içindeki işlevselliğini ve yaşam kalitesini değerlendirmede de kullanılabilir (Albraikan, 2020). Bireysel öz yeterlik düzeyleri ile toplumsal ve kültürel bağlamdaki yaşlanma deneyimleri birbirini etkiler; bu bağlamda yaş, yaşlılık deneyiminin anlamlandırılmasında kritik bir farklılaştırma ölçütü olarak ortaya çıkar. Kültürel bağlamda ise yaş, önemli bir farklılaştırma ölçütü hâline gelir ve yaşlanmaya kültürel anlamlar yüklenir (Velten, 2022). Kültürel gerontoloji, yaşlı bireyleri çalışma popülasyonunun aktif bir parçası olarak görür ve bunu iki temel gerçeğe dayandırır: Birincisi, yaşlı bireyler arasında hareketsiz yaşam tarzının yaygınlığı; ikincisi ise ülke çapındaki nüfus projeksiyonlarının yaşlı bireylerin sayısında belirgin bir artışı göstermesidir. Araştırmalar, yaşlı bireylerin gençlere kıyasla günün önemli bir bölümünü oturarak geçirdiğini ortaya koymuştur. Örneğin, Madden, Ashe, Lockhart ve Chase'in (2014) çalışması, yaşlı bireylerin günde ortalama 9,5 saat hareketsiz kaldığını belirtmektedir. Ayrıca, Marshall ve arkadaşlarının (2015) araştırması, 85-94 yaş arasındaki bireylerin günde yaklaşık 10 saat, 65-74 yaş arasındakilerin ise yaklaşık 9 saat oturarak zaman geçirdiğini göstermiştir (aktaran Molle, 2019). Bu veriler, kültürel gerontolojinin ortaya koyduğu başarılı yaşlanma teorileri açısından, yaşlı bireylerin sosyal katılım süreçlerinin detaylıca analiz edilmesi gerekliliğini güçlendirmektedir (Granitto, 2021).

Yaşlı bireylerde sosyal çalışma kapsamında vaka yönetiminin etkisini ortaya koyan kanıta dayalı uygulamaların sayısı oldukça sınırlıdır. Bazı çalışmalar, vaka yönetiminin danışanların fiziksel ve ruhsal işlevlerini iyileştirdiğini, yaşam kalitesini artırdığını, bakım verenlerin yükünü hafiflettiğini ve hastaneye yatış oranlarını azalttığını gösterirken; diğer araştırmalar bu olumlu etkileri net biçimde doğrulamamıştır. Bu durum,

vaka yönetimi müdahalelerinin karmaşıklığı ve uygulama biçimlerinin sonuçları nasıl etkilediğine dair daha ayrıntılı araştırmalar yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Rizzo ve Rowe (2016) yaşlı bireyler ve aile bakıcıları üzerinde sosyal çalışma uygulamalarının benzersiz etkisini inceleyen çalışmaların yetersizliğine dikkat çekmiştir (aktaran Rubenstein, 2019). Diğer taraftan, çalışma hayatındaki hızlı dönüşümler, küreselleşme, dijitalleşme ve yeni teknolojilerin getirdiği kalite ve verimlilik beklentileri, özellikle dünya genelindeki yaşlı bireyler için önemli zorlukları beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, sosyal çalışma pratiğinde kültürel normların ve toplumsal değerlerin etkisi, vaka yönetimi uygulamalarının etkinliğini ve yaşlı bireylerin yaşam deneyimlerini anlamada kritik bir unsur olarak öne çıkar (Ilmarinen, 2020).

Bu durum, sosyal çalışmada kültürel normların rolünü vurgularken; kültürel gerontolojinin temel ilkelerinin, bireylerin davranış ve düşünce kalıplarının toplumsal ve kültürel bağlamlarla şekillendiğini ortaya koymasıyla uyumlu bir çerçeve sunar. Kültürel gerontolojinin temel ilkelerinden biri, bireylerin düşünce ve davranış kalıplarındaki gelişme, istikrar ve değişimlerin belirli toplumsal ve kültürel bağlamlarla şekillendiğidir. Yaşlanma süreci, bireylerin seçimleri ve biyolojik, psikososyal ile çevresel faktörlerden kaynaklanan beklenen ya da beklenmeyen yaşam olayları ile sistematik olarak bağlantılıdır. Bu yaşam olayları, bireylerin yer aldığı sosyokültürel bağlam çerçevesinde yorumlanır ve yeni koşullara uyum sağlamayı gerektirir; böylece düşünce ve eylemler kültürel ve toplumsal normlarla etkileşim hâlinde şekillenir. Aksine, bu uyum süreçlerinin yaşanmaması, bireylerde düşünce ve davranışlarda statükoyu koruma eğilimini artırır (Prakitsuwan & Moschis, 2021). Gerontoloji literatüründe yaşlanma üzerine çeşitli meta-analiz çalışmaları bulunmasına rağmen, bunlar genellikle demans ve alzheimer hastalığı, kardiyovasküler hastalıklar, uzun süreli bakım, psikoloji, fiziksel aktivite ve başarılı yaşlanma gibi belirli alanlara odaklanmaktadır. Bununla birlikte, yalnızlık ve depresyon gibi yaşlılıkta sıkça karşılaşılan sorunlar, bireysel deneyimlerin ötesinde tarihsel, politik ve toplumsal bağlamlarla da ilişkilidir. Yapısal düzeyde ele alınmadığında, bu sorunların kökeni ve çözüm yolları gözden kaçabilir (Sullivan, Victor & Thomas, 2016). Özellikle yaşlılıkta ortaya çıkan depresyon, genç yaşlarda görülen depresyondan farklı özellikler taşır. Yaşlılarda depresyon daha çok somatik belirtilerle kendini gösterir ve ba-

zen 'üzüntüsüz depresyon' olarak adlandırılır. Ayrıca yaşlılık depresyonu daha hafif seyretse de majör depresif bozukluk genç yaşlara göre daha az görülürken, klinik olarak anlamlı depresif semptomlar oldukça yaygındır. Bu durum, yaşlı bireylerde depresyonun sık sık tespit edilmesini zorlaştırmasına rağmen, yaşam kalitesi üzerinde ciddi etkiler oluşturmaktadır (Schnittker, 2015). Kültürel bağlam, yaşlılık depresyonunun ifade edilme biçimini ve semptomların algılanmasını etkiler; örneğin bazı kültürlerde somatik belirtiler öne çıkarılırken, duygusal ifadeler geri planda kalabilir. Dolayısıyla kültür, depresyonun tanınmasını ve müdahale stratejilerinin belirlenmesini doğrudan şekillendiren bir faktördür.

Bu doğrultuda kültürel gerontoloji kapsamında ele alınması gereken önemli konulardan biri, yaşlı bireyler arasında giderek artan bir sorun hâline gelen yalnızlık ve bu durumun depresyon gibi psikolojik sorunlarla olan ilişkisine dair çalışmalardır. Yalnızlık, yaşlılık döneminde sıkça karşılaşılan ve bireyin hem psikolojik hem de fiziksel sağlığını olumsuz etkileyebilen karmaşık bir duygusal durumdur. Özellikle aile yapısının dönüşmesi, kentleşme, bireyselleşme eğilimleri ve toplumsal dayanışma ağlarının zayıflaması gibi kültürel faktörler, yaşlı bireylerin yalnızlık deneyimini daha da derinleştirmektedir. Kültürel gerontoloji açısından öncelikli olan yalnızlık ile depresyon arasındaki bağlantının sistematik biçimde araştırılmasıdır. Literatürde bu iki durumun birbirini nasıl etkilediği, hangi koşullarda daha görünür hâle geldiği ve hangi kültürel bağlamlarda daha yoğun yaşandığı hâlâ tam anlamıyla açıklığa kavuşturulamamıştır. Örneğin, bazı toplumlarda yaşlı bireyin yalnız kalması kadercı bir yaklaşımla doğal görülürken; bazı kültürel ortamlarda bu durum sosyal dışlanma veya toplumsal başarısızlık olarak değerlendirilebilir. Bu farklılıklar, yalnızlık deneyiminin bireyde nasıl bir anlam kazandığını ve bunun depresyonla ilişkisini doğrudan etkilemektedir. Dolayısıyla kültürel gerontoloji, yalnızlık olgusunu salt bireyin psikolojisine indirgemeden; toplumsal normlar, kültürel değerler ve sosyal ilişkiler ağı içinde anlamaya çalışır. Ayrıca yalnızlık ve depresyonun yaşlı bireyler üzerindeki etkisi; ruh sağlığı alanında, genel sağlık durumları ve yaşam kaliteleri üzerinde de belirleyici olmaktadır. Uzun süreli yalnızlık, bağışıklık sisteminin zayıflaması, kronik hastalıkların ağırlaşması ve hatta erken ölüm riskinde artış gibi ciddi sonuçlar doğurabilir. Yalnızlığın etkileri, bireysel psikolojik durumlar, kültürel bağlamla da şekillenir. Örneğin, Batı toplumlarında yaşlı

bireylerin yalnız yaşaması genellikle sosyal izolasyon olarak algılanıp sağlık risklerini artırabilir. Japonya ve Çin gibi Doğu toplumlarında yalnızlık, bireyin bağımsızlığı veya aileye yük olmama biçiminde farklı anlamlar taşıyabilir. Bu farklılıklar, yalnızlık deneyiminin kültürel bağlamla nasıl şekillendiğini ve sağlık üzerindeki etkilerinin hangi koşullarda daha belirgin olduğunu anlamada kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, kültürel gerontoloji yalnızlıkla mücadelede bireysel terapi veya medikal yaklaşımların yeterli olmadığını; yaşlı bireylerin toplumsal yaşama daha aktif katılımını sağlayacak kültürel, sosyal ve kurumsal stratejilerin geliştirilmesi gerektiğini savunur (Estes & Portacolone, 2009). Başarılı yaşlanma mekanizmaları, yaşlanmayla ilişkili hastalıklar ve yaşlanmayı geciktiren terapiler gibi hızla gelişen ve canlı bir araştırma alanında, gelecekte yapılacak çalışmalara rehberlik edecek seçkin referans materyallerinin derlenmesi büyük önem taşır (Titorenko, 2019). Bu bağlamda, yaşlı bireylere, bakıcılara ve yaşlanma psikolojisi hakkında bilgi edinmek isteyen profesyonel olmayanlara hizmet eden araştırmacılar için, kültürel gerontolojinin odağı; insanların başarılı yaşlanma taleplerine, temel fizyolojik ihtiyaçlarına, barınma ve güvenlik gibi temel gereksinimlerine verilen önemi açıkça ortaya koymaktadır (Havill Bingham, 1989; Szafranek, 2025).

Kültürel gerontoloji, yaşlanma olgusuna eleştirel bir kuramsal çerçeve sunar. Bu çerçeve, ileri yaştaki bireylerin biyolojik veya fizyolojik değişimlerle değil; sosyal ve mekânsal etkileşimler aracılığıyla şekillenen kimlik ve deneyimlerini merkeze koyar. Yaşlanmanın olumlu temsilleri, özellikle fiziksel ve finansal açıdan bağımsız, aktif emekli kimliklerinin ortaya çıkışıyla birlikte yeniden yorumlanır ve bu kimlikler üretkenlik ve katılım vurgusuyla desteklenir. Kültürel gerontoloji, yaşlanma deneyimini kaçınılmaz bir gerileme olarak görmek yerine; bireylerin yaşam kalitesini artıracak süreçler olarak da değerlendirir; bu süreçler kişisel gelişim, farkındalık artışı ve motivasyonla desteklenebilir. Bu yaklaşım, yaşlı bireylerin ihtiyaç ve isteklerinin toplumsal rol müzakereleriyle şekillendiğini, sağlık sistemiyle etkili iletişim ve destek ağlarıyla paylaşılan sorumlulukların önemini vurgular. Ayrıca, sağlıklı alışkanlıkların geliştirilmesi ve öz bakım uygulamalarının benimsenmesiyle, başarılı yaşlanmanın hem bireysel hem de toplumsal düzeyde desteklenmesi gerektiğine dikkat çeker. Böylece kültürel gerontoloji, yaşlanma deneyimini normatif kalıpların ötesinde, aktif, üretken

ve anlamlı bir yaşam perspektifiyle yeniden yorumlar.

5. BAŞARILI YAŞLANMANIN KÜLTÜREL YENİDEN OKUMASI

Yaşlanma, her birey için farklı ve kişisel bir süreçtir; biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan şekillenir. Ancak *"Nasıl ve neden yaşlanırsınız?"* ve *"Başarılı yaşlanmanın sırrı nedir?"* gibi temel sorulara kesin ve basit yanıtlar vermek zordur (Chatterjee, 2019). Bireysel yaşlanma deneyimlerinin çeşitliliği, sağlıklı ve başarılı yaşlanmayı anlamayı araştırmalar için merkezi bir konu hâline getirir. Sağlıklı ve başarılı yaşlanma, yaşlanan nüfus üzerine yapılan araştırmaların ve politika geliştirme süreçlerinin en önemli odak noktalarından biridir. Başarılı yaşlanma kavramı, Rowe ve Kahn tarafından akademik literatürde ilk kez sistematik olarak tanımlanmış ve tartışılmıştır. Kavram, fizyolojik sağlık yanında psikososyal uyum, yaşam kalitesi ve toplumsal katılımı da kapsayacak şekilde daha geniş bir perspektife taşınmıştır (Tuicomepee, Suttiwan, Watakakosol, Ngamake & Iamsupasit, 2018). Rowe ve Kahn (1997) çalışmalarında başarılı yaşlanmayı, iki ana unsur olarak tanımlamıştır: Yaşamla aktif etkileşim ve sosyal ilişkilere katılım (akt Richter & Heidinger, 2020). Başarılı yaşlanmanın üç temel bileşenini de şu şekilde belirtmişlerdir: (1) hastalıklardan korunma, (2) bilişsel ve fiziksel fonksiyonların sürdürülmesi, (3) yaşamla devamlı ve sürdürülebilir bir etkileşim. Bu üç unsurun bir araya gelmesi, başarılı yaşlanmanın en kapsamlı ifadesi olarak kabul edilmektedir (Andrews, 2009). Bu üç bileşen birbiriyle yakın ilişki içindedir ve üç temel eylem alanına dönüştürülebilir: (1) hastalık ve sakatlıktan proaktif kaçınma; (2) fiziksel ve bilişsel performansı proaktif koruma; (3) sosyal ilişkiler ve üretken aktiviteler aracılığıyla proaktif sürdürülebilir etkileşim. Başarılı yaşlanma, genel olarak iki düzeyde ele alınabilir: birincisi, belirli bir zaman noktasındaki mevcut durum -ki bu, kişinin sağlık durumu gibi dışsal ve içsel faktörlerin bir sonucudur; ikincisi ise, mevcut durumla iç içe geçmiş ve başarılı yaşlanmaya ulaşmak için gerekli olan tüm davranış ve eylemleri içeren aktif süreçtir (Richter & Heidinger, 2020). Tayland'da yapılan nitel bir araştırma, Taylandlı yaşlı bireylerin başarılı yaşlanmayı *"iyi fiziksel ve ruhsal sağlık, coşku ve fiziksel esneklik; aile ve toplum içinde mutlu yaşama yeteneği; geçmiş mesleki başarılarından veya torunlarının başarılarından duyulan gurur ve memnuniyet"* olarak tanımladığını göstermiştir. Bu özellikler, hastalık ve işlev bozuk-

luklarına karşı daha az duyarlılık, zihinsel ve fiziksel işlevsellik, toplumsal uyum ve yaşam tutkusu gibi birincil unsurlara vurgu yaparak Rowe ve Kahn'ın başarılı yaşlanma kavramıyla paralellik göstermektedir (Tuicomepee, Suttiwan, Watakakosol, Ngamake & Iamsupasit, 2018). Başarılı yaşlanma modeli, sağlıklı kalma, zihinsel işlevlerin korunması ve yaşamda aktif katılımın önemini vurgulayarak başarılı yaşlanmaya dair normatif beklentileri ortaya koymaktadır. Ancak bu model, yaşlı bireylerin karşı karşıya olduğu yapısal eşitsizliklerden bağımsız, idealize edilmiş refah beklentileri dayattığı gerekçesiyle eleştirilmiştir. Başarılı yaşlanmaya dair normatif modelden daha aktif ve kapsayıcı bir yaşlanma anlayışına geçişin dönüm noktası, bu alandaki önemli teorisyenlerden Gene D. Cohen'in (2005) çalışmalarıyla belirlenmiştir. Cohen, Rowe ve Kahn'ın başarılı yaşlanma modelini eleştirerek, bu modelin ileri yaşlarda ortaya çıkabilecek olumlu gelişim ve büyüme potansiyelini göz ardı ettiğini; yaşlanmayla birlikte görülen gerilemeleri en aza indirmeye odaklandığını belirtmiştir (aktaran Brooke, 2022).

Başarılı yaşlanma kavramıyla ilişkilendirilen terimler, özellikle politika yapımcıların farklı görüşlerine yanıt olarak sürekli evrilmektedir. Yaşlılarla doğrudan çalışan sağlık ve sosyal hizmet profesyonelleri için, başarılı yaşlanmanın fiziksel ve işlevsel özellikleri ile duygusal ve psikolojik yönleri kapsayan tanımları büyük önem taşır. Bu uzmanlar, genellikle politika odaklı ve idealize edilmiş başarılı yaşlanma yorumlarının dışında, azalan sağlık koşullarında bile yaşam kalitesini mümkün olduğunca yüksek tutabilme olasılığını dikkate alırlar. Bu bağlamda, dayanıklılık ve öz yeterlik kavramları, yaşlı bireylerin toplumsal ve kültürel ortam içindeki işlevselliğini ve yaşam kalitesini anlamada önemli göstergeler olarak değerlendirilebilir. Böylece başarılı yaşlanma, sağlık durumu, bireyin çevresel ve kültürel koşullar içinde yaşamını sürdürme kapasitesine dayalı olarak ele alınır (Mountain, 2023). İyimser bakış açıları, bu modelin bireylere ne zaman ve nasıl emekli olacaklarını seçme özgürlüğü sağlamayı amaçladığını savunur (Zeilig, Tinker & Salvage, 2005). Ayrıca, yaşlanan nüfusun işgücü üzerindeki etkileri, kurumlar için önemli çıkarımlara sahiptir. Özellikle, büyük bir çalışan grubunun yakın zamanda emekli olacak olması, vasıflı iş gücü açığı yaratma endişesine yol açmaktadır (Brady, Rineer, Cadiz & Truxillo, 2016). Ekonomik ve sosyal açıdan dışlanmış yaşlı bireylerin, emeklilik öncesi düşük gelir ve statüleri, çoğu zaman uzun yıl-

lar süren mali zorlukların bir yansımasıdır. Bazı yaşlılar, eş kaybı, sağlık sorunları ya da bakım sorumlulukları gibi yaşam olaylarından bağımsız olarak, yeterli maddi kaynaklara sahip olmadan emekliliğe ulaşmaktadırlar; bu durum, rahat bir yaşam sürmelerini engellemektedir (Scharf, Phillipson & Smith, 2005).

Yaşamda birden fazla rolü aynı anda üstlenen yaşlı bireyler (örneğin çocuk bakıcı ve çalışan rolleri), bu rollerin getirdiği taleplerin aşırı yüklenmesi sonucu rol çatışması yaşayabilirler. Rol çatışması, farklı roller arasındaki taleplerin rekabet etmesiyle ortaya çıkar ve genellikle yük ve bitkinlik gibi rol gerginliği belirtileriyle kendini gösterir (Stanley, 2025). Özellikle başkalarına yardım etmeyi kimliklerinin merkezi veya ahlaki bir sorumluluk olarak gören yaşlı bireylerde, bu rol talepleri daha da yüksektir. Sosyal etkileşim kurma, günlük yaşamda planlama ve rutinler aracılığıyla amaç bulma gibi kişisel faydalar da yaşlı bireylerin bu rollerden kaynaklanan taleplerini artıran yaygın nedenler arasındadır. Yaşlı bireylerin gönüllü olma motivasyonları ise genellikle bu özgeci ve kişisel kaygıların bir karışımıdır (Dumont, Sellon, Newsham, Hollifield, Thomas, Pate & Fugate-Whitlock, 2023). Sosyal etkileşimlerin kalitesi de yaşlanma deneyimini şekillendirir; daha düşük kalitede rol ilişkileri yaşayan yaşlılar, yaşam memnuniyetlerinde düşüş yaşarken, yüksek rol kalitesi ise daha fazla memnuniyet ile daha az yalnızlık ve depresyonla ilişkilidir (Cline & Bain, 2022).

Yaşlılık depresyonu sosyolojik açıdan da önemli bir zorluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Geleneksel sosyolojik sağlık modelleri genellikle çevresel faktörlere odaklanırken, yaşlılık depresyonu literatüründe bu durum daha çok biyolojik ve endemik bir özellik olarak ele alınmaktadır. Bunun sebeplerinden biri, yaş ilerledikçe sosyal nedenlerin depresyon üzerindeki etkisinin azalmasıdır; örneğin, sosyoekonomik durum ile sağlık arasındaki ilişki yaşla birlikte zayıflar. Ayrıca, yaşlanmaya bağlı psikobiyolojik değişiklikler de depresyon riskini artırmaktadır. 70 yaş üstü bireylerde depresyonun büyük ölçüde fiziksel sağlık sorunları ve nörolojik bozuklukların bir sonucu olduğu gözlemlenmiştir. Bu bağlamda, depresyon yaşlanmanın yaygın ve doğal bir parçası olarak değerlendirilmektedir. Son araştırmalar, depresyon ile kötü sağlık durumunun yaşlanmayla ilişkili benzer süreçlerden kaynaklandığını göstermektedir. Beyindeki yapısal değişiklikler, vasküler risk faktörlerinin depresyon ve bilişsel bozuklukla bağlantısı ve genetik etki-

lerin yaşla artması gibi faktörler üzerinde durulmaktadır (Schnittker, 2015). Bununla birlikte, yaşlı bireylerin günlük yaşamlarını sürdürebilmeleri için önemli derecede destek ve gözetime ihtiyaçları vardır (Websdale, 2024). Biyolojik ve psikolojik faktörlerin depresyon üzerindeki etkisi önemli olsa da bu duygusal deneyimlerin ifade edilme biçimleri büyük ölçüde bireylerin içinde bulundukları kültürel ve toplumsal bağlam tarafından şekillenir.

Yaşlı bireyler, yalnızlık ve depresyon gibi olumsuz ruh hâllerıyla karşılaştıklarında, bu duyguları doğrudan ifade etmektense çoğu zaman dolaylı yollarla dile getirirler. Yaşlı bireyler depresyonu farklı şekillerde ifade edebilir; bu ifade biçimleri bireysel psikolojik eğilimleri ve ait oldukları kültürel çevrenin değerlerini, normlarını ve beklentilerini yansıtır. Bazı kültürel bağlamlarda depresyonun açıkça dile getirilmesi zayıflık veya utançla ilişkilendirildiğinden, bireyler bu duygularını "*yorgunluk*", "*can sıkıntısı*", "*isteksizlik*" gibi daha kabul edilebilir terimlerle anlatmayı tercih edebilirler. Bu durum, yaşlı bireylerin yaşadıkları duygusal zorlukları dile getirirken aynı zamanda içinde bulundukları toplumsal yapıya ve kültürel kodlara uygun hareket ettiklerini göstermektedir. Ayrıca, bu tür duygusal durumlarla başa çıkmak için geliştirilen stratejiler de bireysel değil, büyük ölçüde kültürel olarak şekillenir. Bazı yaşlı bireyler dinsel pratiklere yönelirken, bazıları geleneksel sosyal dayanışma ağlarına, aile içi ilişkilere veya gönüllülük gibi toplumsal katılım biçimlerine sığınabilir. Bu çeşitlilik, başarılı yaşlanmanın bireysel sağlık durumu ya da fiziksel yeterlilikle değil; bireyin yaşamını anlamlandırma biçimi, duygusal dayanıklılığı ve sosyal bağlarıyla da yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Başka bir deyişle, başarılı yaşlanma; bireyin içinde bulunduğu kültürel bağlamda anlamlı bulduğu ilişkileri sürdürebilme, kimliğini koruyabilme ve yaşamın zorluklarıyla baş edebilme kapasitesidir. Bu nedenle, başarılı yaşlanma kavramının yalnızca Batı merkezli, bireyci normlar üzerinden tanımlanması, farklı kültürel bağlamlarda yaşayan yaşlı bireylerin deneyimlerini dışlayıcı olabilir. Özellikle kolektivist kültürlerde, yaşlı bireyin sosyal ilişkiler içindeki konumu, ailesine olan katkısı, kuşaklararası bilgi aktarımındaki rolü gibi unsurlar, yaşlılığın anlamı açısından büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla başarılı yaşlanma, evrensel bir normdan ziyade, her bireyin yaşadığı sosyal ve kültürel çevreye özgü biçimlerde yeniden okunmalı ve tanımlanmalıdır. Yaşlı bireylerin yalnızlık, depresyon ve diğer

zorlayıcı duygularla başa çıkma biçimleri, onların yaşama kurdukları bağın, toplumsal destek ağlarının ve kültürel değer sistemlerinin bir yansımasıdır. Bu durum, başarılı yaşlanmanın sabit bir modelle değil, kültürel bağlamda esnek ve kapsayıcı bir şekilde değerlendirilmesini gerektirir. Yaşlılık, bir gerileme süreci değil; direnç geliştirme, yeniden inşa etme ve yaşamın anlamını yeniden kurma potansiyeli taşıyan bir dönemdir. Kültürel gerontoloji perspektifiyle ele alınan başarılı yaşlanma, işte bu yeniden anlamlandırma süreçlerine ışık tutmaktadır (Sullivan, Victor & Thomas, 2016).

Başarılı yaşlanmayı destekleyen stratejilerden biri de yaşlı bireylerin kendi evlerinde ya da tercih ettikleri topluluk ortamlarında yaşamayı sürdürmeleridir. Bu doğrultuda, uygun fiyatlı konut olanakları, yaşlı bireylerin seçtikleri yerde kalabilmelerinin kritik bir unsurudur. Özellikle hareket kısıtlılığı veya diğer engelleri bulunan yaşlıların, güvenli ve sosyal olarak tasarlanmış uygun maliyetli konutlarda ikamet edebilmeleri önem taşır (Mathews, 2012). Yaşlıların seçtikleri topluluklar, sosyal ilişkiler kurmaları açısından da büyük önem taşır. Sosyal ilişkiler, bireyler arasındaki bağları ifade eder ve yaşamın merkezinde yer alır; bu ilişkiler olumlu ya da olumsuz olabilir ve farklı etkileşim düzeylerini kapsar (Dombo, Shields, Daughtery & Alasmari, 2024). Sosyal katılım, yaşlı bireylerin başarılı yaşlanma kapasitesini doğrudan etkiler. Kentsel çevrenin "yaş dostu" özellikleri, başarılı yaşlanmanın temelini oluşturur. İyi bakımlı kaldırımlar, rahat oturma alanları, yeterli sokak aydınlatması, net işaretler ve erişilebilir toplu taşıma gibi yaşa dostu mahalleler, yaşlı bireylerin yerinde yaşlanmasını destekleyen fiziksel altyapı unsurlarıdır. Yaşlı dostu şehir ve topluluk tasarımı tartışmaları, mevcut kentsel alanların yaşlanan nüfusa uygun hâle getirilmesi ve yeni alanların bu doğrultuda planlanması üzerinde yoğunlaşır. Bu tartışmalar, sosyal bağlantıların ve ağların geliştirilmesinde ortak kullanım alanları ve tesislerin rolüne dikkat çeker (Buffel & Phillipson, 2024). Ayrıca, başarılı yaşlanmayı sürdürebilmek için yaşlıların yiyecek dağıtımı, ilaç ve tıbbi ekipman yönetimi, evde bakım hizmetleri, ulaşım, gündüz bakım programları ve yaşlı merkezleri gibi çok çeşitli destek hizmetlerine erişimi gereklidir (Freidus & Shenk, 2024).

Başarılı yaşlanma söylemi, kültürel bağlamda yaşlılık deneyiminin normatif çerçevesini şekillendirirken, kentsel çevrenin fiziksel ve sosyal unsurlarının bu sürece etkisini ön plana çıkarır.

Bu söylem, yaş, yaşlanma ve gelecekteki risklere ilişkin bireysel algıların, medya temsilleri, profesyonel ve sosyal etkileşimler ile bireyin ailevi ve çevresel deneyimleri aracılığıyla kültürel olarak inşa edildiğini ortaya koyar. Sosyal etkileşimlerin niceliği ve niteliği, yaşlı bireylerin sağlık ve genel "iyi oluş" düzeylerinin belirleyicisi olarak normatif bir anlam taşır. Bu bağlamda, sosyal katılımı teşvik eden kulüpler, sivil toplum örgütleri ve diğer sosyal aktiviteler, başarılı yaşlanmanın kültürel normlarını oluşturur. Ayrıca, arkadaşlık ve sosyal katılım gibi sosyal etkileşimlerin sıklığı, yalnızlık ve sosyal izolasyonun tersine, yaşlıların öznel esenlik algısını artıran temel faktörler olarak kabul edilir. Böylece, başarılı yaşlanma söylemi, yaşlılık deneyimini hem bireysel hem de toplumsal düzeyde normatif beklentiler ve sosyal bağlantılar çerçevesinde yeniden biçimlendirmektedir.

6. SONUÇ

Bu çalışma, yaşlanma olgusunu biyolojik veya sosyolojik bir süreç olması yanında kültürel temsiller, normatif söylemler ve toplumsal değerler aracılığıyla şekillenen bir fenomen olarak ele almıştır. Analizler, yaşlanmanın anlamının bireyin içinde bulunduğu kültürel bağlam, toplumsal normlar ve değerler doğrultusunda farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Kültürel gerontoloji perspektifi, yaşlanmayı biyolojik bir süreç olmaktan çıkararak sosyal ve kültürel temelleriyle birlikte ele almayı mümkün kılmaktadır. Bu yaklaşım, yaşlılık deneyimlerinin çoğulcu ve eleştirel bir biçimde kavranmasına olanak sağlar. Kültürel gerontoloji alanında yapılan kuramsal çalışmalar, yaşlanma deneyimlerinin toplumsal temsiller, normatif söylemler ve yapısal eşitsizlikler çerçevesinde şekillendiğini ortaya koymaktadır. Önceki bölümlerde tartışıldığı üzere, yaşlanma süreci yaş, cinsiyet ve toplumsal konum gibi değişkenlerle iç içe geçmekte; bu durum, yaşlı bireylerin toplumsal rollerinin, beklentilerinin ve deneyimlerinin farklılaşmasına yol açmaktadır. Aynı zamanda başarılı yaşlanma kavramının normatif ve kültürel olarak kodlanmış bir ideal olarak ele alınması, yaşlılık deneyimlerinin çok yönlü ve çok sesli yapısının görünmez kılınması riskini beraberinde getirmektedir. Bu çerçevede, yaşlanmanın sosyal, kültürel ve biyolojik boyutlarının birlikte değerlendirilmesi, yaşlılık deneyimlerini biçimlendiren politikaların ve uygulamaların eleştirel bir bakışla ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

Çalışma, başarılı yaşlanma kavramının normatif bir ideal olarak kültürel olarak kodlandığını ve bu idealin, yaşlı bireylerin çok yönlü ve çok sesli deneyimlerini görünmez kılma potansiyeli taşıdığını ortaya koymuştur. Bu durum, yaşlanma politikalarının ve uygulamalarının sınırlı bir perspektifle şekillenmesine yol açarken, medyanın ve popüler kültürün de bu normları pekiştirdiği görülmektedir. Dolayısıyla, yaşlı bireylerin deneyimlerini anlamada sağlık ve işlevsellik odaklanmak yetersiz kalmakta; kültürel temsiller, toplumsal normlar ve bireysel anlamlandırma süreçleri de dikkate alınmalıdır.

Çalışma, kuramsal analizlerden hareketle yaşlılıkta yalnızlık, depresyon, toplumsal katılım ve öz yeterlik gibi psikososyal süreçlerin; kültürel bağlamdan bağımsız olarak ele alınamayacağını göstermektedir. Farklı kültürel ortamlar, yaşlı bireylerin yalnızlık deneyimini, depresyon riskini ve yaşam kalitesini doğrudan etkilemekte; bu nedenle kültürel duyarlılık, hem politika hem de sosyal hizmet uygulamalarında kritik bir rol oynamaktadır.

Son olarak, çalışma, yaşlanma araştırmalarında biyolojik ve sosyal unsurların yanı sıra kültürel temsillerin ve normatif söylemlerin de göz önünde bulundurulması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu yaklaşım, yaşlılık deneyimlerinin daha kapsayıcı ve eleştirel bir biçimde anlaşılmasını sağlamakta; akademik araştırmalar, politika geliştirme süreçleri ve uygulamalı sosyal hizmetler için kültürel duyarlılığı ve çoğulculuğu entegre etme fırsatı sunmaktadır. Böylece kültürel gerontoloji, yaşlanma çalışmalarına kuramsal katkı sağlamakla kalmayıp; yaşlı bireylerin yaşam kalitesini artırmayı amaçlayan uygulamalı çabaların yönlendirilmesinde de önemli bir çerçeve sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Albraikan, T. (2020). *The impact of falling and fear of falling on elderly residing in homes in Saudi Arabia by using grounded theory*. The Catholic University of America; Dissertations and Theses. Catholic University of America. <https://jstor.org/stable/community.38760285>
- Andrews, M. (2009). The narrative complexity of successful ageing. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 29(1/2), 73-83. doi:10.1108/01443330910934736
- Antoniou, A.-S., & Theodoritsi, I.-I. (2016). Mental health of the aging workforce. Antoniou, A.-S., Burke, R. J., & Cooper, S. C. L. (Ed.), *The Aging Workforce Handbook* (pp. 1-25). Leeds: Emerald Group Publishing Limited. doi:10.1108/978-1-78635-448-820161001
- Baars, J. (2012). *Aging and the art of living*. Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press.
- Brady, G., Rineer, J. R., Cadiz, D. M., & Truxillo, D. M. (2016). Maintaining work ability to support and retain older workers. Antoniou, A.-S., Burke, R. J., & Cooper, S. C. L. (Ed.), *The Aging Workforce Handbook* (pp. 323-353). Leeds: Emerald Group Publishing Limited. doi:10.1108/978-1-78635-448-820161013
- Brooke, E. (2022). Active ageing and cultural participation. *Creative Ageing and the Arts of Care: Reframing Active Ageing* (pp. 1-13). Leeds: Emerald Publishing Limited. doi:10.1108/978-1-83867-435-920221001
- Buffel, T., & Phillipson, C. (2024). *Ageing in place in urban environments: Critical perspectives*. London: Routledge.
- Calasanti, T. M., & Slevin, K. F. (2001). *Gender, social inequalities, and aging*. Walnut Creek, CA: AltaMira Press.
- Chatterjee, P. (2019). *Health and wellbeing in late life perspectives and narratives from India*. Singapore: Springer.
- Cline, K. M. C., & Bain, C. M. (2022). Benefits of service learning for student participants and older adult recipients. Sengupta, E. & Blessinger, P. (Ed.), *International Case Studies in Service Learning* (pp. 47-59). Leeds: Emerald Publishing Limited. doi:10.1108/S2055-364120220000047004
- Dombo, E. A., Shields, J., Daughtery, L., & Alasmari, F. A. (2024). *The quality of social relationships as a factor in predicting physical and mental health among the elderly*. The Catholic University of America; Dissertations and Theses. <https://jstor.org/stable/community.39200886>
- Dumont, R., Sellon, A. M., Newsham, T. M. K., Hollifield, M. C., Thomas, A., Pate, M., & Fugate-Whitlock, E. (2023). Importance of meaningful engagement: How and why older adults volunteer in uncertain times. *Quality in Ageing and Older Adults*, 24(1/2), 54-64. doi:10.1108/QAOA-03-2023-0012
- Estes, C., & Portacolone, E. (2009). Maggie Kuhn: Social theorist of radical gerontology. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 29(1/2), 15-26. doi:10.1108/01443330910934682
- Freidus, A., & Shenk, D. (2024). *Voices of long-term care workers: Elder care in the time of*

- Covid-19 and beyond*. New York: Berghahn Books.
- Granitto, M. (2021). *Advance care planning in community dwelling older adults with chronic illness*. The Catholic University of America; Dissertations and Theses. Catholic University of America. <https://jstor.org/stable/community.38760471>
- Havill Bingham, K. (1989). The psychology of adult development and aging: A survey of reference sources. *Reference Services Review*, 17(1), 71-80. doi: 10.1108/eb049048
- Higgs, P., & Gilleard, C. (2015). *Rethinking old age: Theorising the fourth age*. London, UK: Palgrave Macmillan.
- Holley, L. M., Kelly, C. M., Deichert, J., Juanes, S., & Wolf, L. (2018). Strategic partnerships enhance resources for care of rural-dwelling older adults. *Quality in Ageing and Older Adults*, 19(4), 242-250. doi:10.1108/QAOA-12-2017-0053
- Ilmarinen, J. (2020). From work ability research to implementation. Nygård, C-H. (Ed.), *Sustainable Work Ability and Aging* (pp. 1-7). Basel, Switzerland: MDPI.
- Katz, S. (2000). Busy bodies: Activity, aging, and the management of everyday life. *Journal of Aging Studies*, 14(2), 135-152. doi:10.1016/S0890-4065(00)80008-0
- Lang, F. R., Lessenich, S., & Rothermund, K. (2024). *Ageing as future: A study by the volkswagen foundation*. Berlin: Springer.
- Lindez-Macarro, M.-E., Gallego-Losada, R., Montero-Navarro, A., & Rodríguez-Sánchez, J.-L. (2025). A bibliometric analysis of financial fraud exploiting the elderly in the digital age. *International Journal of Bank Marketing*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. doi:10.1108/IJBM-11-2023-0634
- Mansvelt, J. (2008). Urban spaces – ageing places? Insights from interviews and focus groups into the spatiality of later life. Maginn, P. J., Thompson, S. M., & Tonts, M. (Ed.), *Qualitative Urban Analysis: An International Perspective* (pp. 197-211). Leeds: Emerald Group Publishing Limited. doi:10.1016/S1042-3192(07)00208-X
- Mathews, L. (2012). *Helping older adults stay as independent as possible: 2012 status report* Lehigh Valley Research Consortium; Muhlenberg College Digital Repository. Muhlenberg College Special Collections & Archives. <https://jstor.org/stable/community.31638087>
- Molle, E. (2019). *Sedentary behavior and subjective wellbeing: A cross-sectional study*. The Catholic University of America; Dissertations and Theses. Catholic University of America. <https://jstor.org/stable/community.38760202>
- Mountain, G. A. (2023). Health promotion and occupational therapy. *Occupational Therapy With Older People into the Twenty-First Century* (pp. 107-138). Leeds: Emerald Publishing Limited. doi:10.1108/978-1-83753-042-720231005
- Ogle, K. (2023). *Hospitalized older adult fall risk perceptions compared to risk assessment scores*. The Catholic University of America; Dissertations and Theses. Catholic University of America. <https://jstor.org/stable/community.38760599>
- Prakitsuwan, P., & Moschis, G. P. (2021). Well-being in later life: A life course perspective. *Journal of Services Marketing*, 35(1), 131-143. doi:10.1108/JSM-08-2019-0316
- Richter, L., & Heidinger, T. (2020). Caught between two fronts: successful aging in the time of Covid-19. *Working with Older People*, 24(4), 273-280. doi:10.1108/WWOP-06-2020-0031
- Rubenstein, D. (2019). *Social work case management practice with older adults in the community: A narrative analysis*. The Catholic University of America; Dissertations and Theses. Catholic University of America. <https://jstor.org/stable/community.38760188>
- Scharf, T., Phillipson, C., & Smith, A. (2005). Social exclusion and quality of life of excluded older people. *Working with Older People*, 9(3), 32-35. doi:10.1108/13663666200500049
- Schnittker, J. (2015). Natural symptoms? The intersection of social, biological, and genetic determinants of depression in later life. *Genetics, Health and Society* (pp. 187-214). Leeds: Emerald Group Publishing Limited. doi:10.1108/S1057-629020150000016007
- Stanley, S. (Ed.). (2025). Family caregiving: An overview of key elements. *International Perspectives on Family Caregiving* (pp. 1-22). Leeds: Emerald Publishing Limited. doi:10.1108/978-1-83549-612-120251001
- Stout, R., & Birch-Machin, M. (2019). Mitochondria's role in skin ageing. Haas, R. H. (Ed.), *Mitochondrial Dysfunction in Aging and Diseases of Aging* (pp. 56-67). Basel, Switzerland: MDPI.

- Sullivan, M. P., Victor, C. R., & Thomas, M. (2016). Understanding and alleviating loneliness in later life: Perspectives of older people. *Quality in Ageing and Older Adults*, 17(3), 168-178. doi:10.1108/QAOA-06-2015-0031
- Szafranek, A. (2025). Ways to protect adults, carers and older people experiencing domestic violence – the Polish example. *The Journal of Adult Protection*, 27(3), 156-164. doi:10.1108/JAP-11-2024-0063
- Thompson, B. (2021). Marital satisfaction in older adults. Claster, P. N. & Blair, S. L. (Ed.), *Aging and the Family: Understanding Changes in Structural and Relationship Dynamics* (pp. 267-291). Leeds: Emerald Publishing Limited. doi:10.1108/S1530-353520210000017014
- Titorenko, V. (Ed.). (2019). *Aging and age-related disorders: From molecular mechanisms to therapies*. Basel, Switzerland: MDPI.
- Tuicomepee, A., Suttiwan, P., Watakakosol, R., Ngamake, S. T., & Iamsupasit, S. (2018). Influence of emotional regulation on successful aging among Thai older adults. *Journal of Health Research*, 32(3), 198-202. doi:10.1108/JHR-05-2018-021
- Turock, B. (1981). Information sources in aging: An annotated bibliography. *Collection Building*, 3(2), 6-24. doi: 10.1108/eb023056
- Van Natta, J. (2018). *Over-the-counter medication use in older adults: An area of concern*. The Catholic University of America; Dissertations and Theses. Catholic University of America. <https://jstor.org/stable/community.38760093>
- Velten, J. (2022). *Extraordinary forms of aging: Life narratives of centenarians and children with progeria*. Bielefeld: Verlag.
- Websdale, N. (2024). *Fatal family violence and the dementias*. London: Routledge.
- Zeilig, H., Tinker, A., & Salvage, A. (2005). The state retirement age: Common misconceptions about retirement and the state pension. *Quality in Ageing and Older Adults*, 6(3), 8-16. doi:10.1108/14717794200500017